

FOURTEENS

Fourteens in Beverwijk opende in 2020 de deuren na drie jaar onderzoeken, dromen, uitdenken en ontwikkelen. En dat ontwikkelen is al die jaren doorgegaan. Nu - in schooljaar 2025/2026 - staat er een stabiele school met zo'n 100 leerlingen.

Aanloop

Wiske Ruijgrok, directeur Fourteens, blikt terug op de aanloop naar de oprichting in 2020: “Het begon met een verkenning door een werkgroep met als centrale vraag: Is er behoefte aan een 10-14 school? Er werd onder andere een vragenlijst uitgezet in het basis- en voortgezet onderwijs.” Na dat eerste jaar was de conclusie: dit verdient verdere uitwerking. Wiske: “Op dat moment kwam ik erbij. Ik zat net in een traject voor een teamleidersopleiding en gaf Nederlands op de mavo, oorspronkelijk kom ik uit het basisonderwijs. Via via werd ik op het initiatief gewezen.”

Een ontwikkelteam ging aan de slag bestaande uit vier docenten uit zowel het po als vo. Wiske: “We voelden alle vier dat dit een unieke kans was. Ivo en Yves, collega’s van het eerste uur, zijn nu ook nog onderdeel van het team. Met het ontwikkelteam zaten we in eerste instantie eens in de twee weken een middag samen. In aanloop naar de start werd dat wekelijks een hele dag. We zijn scholen gaan bezoeken, zoals in Zwolle en Ridderkerk. En we deden mee aan een traject de Onderwijswerkplaats van de KPC-groep, specifiek gericht op het starten van 10-14 scholen.”

Gestart:

2020/2021

Aantal leerlingen:

circa 100 (schooljaar '25/'26)

Plaats:

Beverwijk

Leeftijd:

10 tot 14 jaar

Bestuurlijke samenwerking:

Fedra en SVOK

Vertrouwen vanuit bestuur

Vanaf het begin kreeg het ontwikkelteam ruimte en vertrouwen vanuit de besturen: Stichting Fedra en Stichting Voortgezet Onderwijs Kennemerland (SVOK). Wiske: “We hadden tweewekelijks overleg met de bestuurders. Zij gaven ons continu terug: wat ga je anders doen? We kregen de ruimte om te dromen. We hadden alle vier veel onderwijservaring, maar we hadden ook allemaal eigen ervaringen die we meenamen. We voelden alle vier: er moet iets anders. De bestuurders wilden altijd geïnformeerd worden, dat maakte dat wij de standaard hoog hadden liggen.”

En nog steeds staan de besturen achter Fourteens. Wiske: “Ze zien Fourteens als een verrijking. Ze zitten in de stuurgroep en vanuit beide besturen wordt er regelmatig een interne audit gedaan. We worden goed meegenomen in alles.”

“We kregen de ruimte om te dromen”

Deuren open in 2020

September 2020 was het zover: Fourteens opende haar deuren. In het voorjaar 2020 organiseerde Fourteens een open huis. Wiske: “Corona begon toen net, ik denk dat dat stiekem ook iets heeft bijgedragen. Mensen zagen daardoor dat kinderen op een andere manier leerden of iets anders nodig hadden. In dat eerste jaar hadden we meteen 29 aanmeldingen verspreid over groep 7, 8 en klas 1. We deden dat jaar alles met zijn vieren. Ik was de enige die vier dagen werkte binnen Fourteens, de anderen hadden daarnaast banen bij andere scholen. Dat eerste jaar was een bijzondere tijd waarin we flink moesten aanpoten. We waren echt aan het pionieren.”

Blijven ontwikkelen

In het eerste jaar werd er tamelijk vrij onderwijs gegeven. Wiske: “We dachten dat leerlingen best zelf een onderzoeksvraag konden opstellen en afronden. Maar dat bleek toch te vrij zijn. Een lockdown kwam gek genoeg als geroepen, want daardoor werden we gedwongen om online onderwijs te geven. Dat vroeg om meer kaders. We zijn toen meer structuur gaan bieden. Dat werkte goed en dat zijn we verder blijven ontwikkelen. Dat moest ook wel, want in het tweede jaar groeiden we van 29 naar 70 leerlingen. Daarop moesten we weer schakelen en aanpassen.”

“We verhuisden naar een groter gebouw, gingen met een vast rooster werken, zetten onze vierjarige route en de thema’s op papier. Zo zijn we al die jaren, en nog steeds, blijven doorontwikkelen. Inmiddels hebben we een aantal jaar op rij zo’n 100 leerlingen en we groeien door tot maximaal 120. We hebben eens in de acht weken lesvrije middagen. Dat zijn dagen waarop we als team ontwikkelen, professionaliseren en de leerlingen het thema afsluiten door presentaties in allerlei vormen.”

Dagprogramma

Fourteens werkt met een vast dagprogramma. Iedere dag om 8.00 uur starten de docenten met een gezamenlijk overleg. Wiske: “De docenten bespreken dan bijvoorbeeld roosterwijzigingen, specifieke vragen rondom een leerling en het programma van Talent Tuesday.” Na een kwartier druppelen de eerste leerlingen binnen voor de coachgesprekken die om 8.15 uur starten. Vervolgens komen vanaf 8.30 uur andere leerlingen binnen en om 8.45 uur beginnen alle klassen met de dagstart in hun startgroep (Aarde, Water, Vuur, Metaal en Hout).

Wiske: “In de startgroepen zitten leerlingen samen uit alle jaren. Vervolgens gaan de leerlingen uiteen om te werken aan de kernvakken in jaargroepen en op niveau. Denk aan rekenen, wiskunde, Nederlands, Engels, Spaans en Duits. In de middag komen de leerlingen weer samen in de startgroep om te werken aan ‘The Big Idea’: vakverbindend onderwijs aan de hand van een thema.” Aan het einde van de dag hebben nog een aantal leerlingen coachgesprekken en is het tijd om naar huis te gaan.

“In de middag komen leerlingen samen om te werken aan ‘The Big Idea’: vakverbindend onderwijs aan de hand van een thema”

Talent Tuesday

Elke dinsdagmiddag heeft Fourteens Talent Tuesday. Wiske: “Dat draait om dingen uitproberen en talenten ontdekken. Leerlingen volgen dan allerlei workshops binnen en buiten de school. Denk aan techlab, goochelen, een dj-cursus, boksen, schaatsen en bakken. De eerste jaren waren dit losse dingen, maar sinds vorig jaar werken we in cycli van zes weken. Daarbinnen hebben ze drie weken een intensieve workshop, gevolgd door drie weken losse workshops.”

Lerarenteam

Het lerarenteam bestaat uit een team van po- en vo-docenten. Wiske: “Doordat we het anders organiseren, kunnen we veel onderling opvangen, want we staan als team om de kinderen heen. Dat betekent dat we altijd aan elkaar moeten kunnen overdragen. We gebruiken bijna geen methodes, dus je kunt niet zomaar zeggen ‘ik ben bij hoofdstuk 3 gebleven’. Dat is dus soms best een uitdaging!”

De leraren op Fourteens ontwikkelen veelal zelf de lessen. Wel wordt bijvoorbeeld Curriculum 10-14 gebruikt om het thematisch onderwijs vorm te geven. Wiske: “Iedere docent is verantwoordelijk voor twee of drie vakken, ook als po-docent. Dat is anders in het po wanneer je verantwoordelijk bent voor alle vakken. Hier ben je als po-docent bijvoorbeeld verantwoordelijk voor Engels of geschiedenis. De vo-docenten hebben natuurlijk hun eigen vakken en ook de begeleiding van leerlingen tijdens de zelfstandige verwerking. We maken gebruik van teambevoegdheid. Dat zou wat ons betreft standaard moeten zijn.” Een aantal vo-docenten geeft nog op andere middelbare scholen les. Wiske: “We hebben afgedwongen dat ze altijd een dagdeel bij ons zijn. We willen niet dat ze voor een les worden ingevlogen.”

Volgen van leerlingen

Fourteens volgt de leerlingen met verslagen in woorden. Wiske: “Twee keer per jaar maken we een leerling-ouder-coach document, dat bespreken we met elkaar. Eventueel is er nog een derde facultatief gesprek. In het document geeft elke docent in bewoordingen diens kijk op de ontwikkeling van een leerling.” Daarnaast gebruikt de school MijnRapportfolio waarin de coachgesprekken en persoonlijkheidsontwikkeling worden bijgehouden. Eens in de twee weken hebben de leerlingen een coachgesprek.

Ook gebruikt Fourteens het JIJ! Leerlingvolgsysteem voor de vakken Nederlands, Engels en rekenen. Wiske: “Daarin staat een individuele leerlijn van de groei van een leerling. Het is een instrument voor het vo, maar ook geschikt voor po. Daarnaast nemen we de doorstroomtoets af met daaraan verbonden een advies aan leerlingen in groep 8. Dat is iets wat we moeten, want eigenlijk geven we pas advies in de tweede klas. In de basis is ons beleid dat we geen cijfers geven.”

“Twee keer per jaar maken we een leerling-ouder-coach-document. In de basis is ons beleid dat we geen cijfers geven.”

Bijsturen: het aannamebeleid

Het aannamebeleid heeft Fourteens de afgelopen jaren aangescherpt. Wiske: “Leerlingen komen nu op de open dag en daarna kunnen ze zich inschrijven voor een intakegesprek. Na het intakegesprek nemen we contact op met de basisschool. Daarna geven wij een positief of negatief advies voor aanmelden. Voorheen zeiden we bij het intakegesprek soms ‘ja’ tegen een leerling, dat doen we niet meer. We vragen beter na. Het contact met basisscholen en vso scholen is verbeterd. Dat is helpend voor zowel nieuwe leerlingen als voor leerlingen die de school verlaten.”

Reden waarom Fourteens dit doet is vanwege geleerde lessen. Wiske: “Het eerste jaar werd gelijk duidelijk dat we bepaalde zaken over het hoofd zagen. We waren niet de oplossing voor alles. Voor sommige leerlingen zijn we namelijk ook niet de beste plek. Daarnaast geldt: we zijn een plek waar je naartoe wilt, niet omdat je ergens anders niet naartoe wilt.”

Borgen

De grootste uitdaging van Fourteens zit 'm volgens Wiske in het borgen van het onderwijs. Wiske: "We hebben inmiddels een duidelijke schoolgids en schoolplan, maar het vastleggen op papier staat niet gelijk aan borgen. Het borgen zit 'm in mensen, en dat blijft een uitdaging wanneer collega's vertrekken en er nieuwe collega's komen. Dat maakt het kwetsbaar. Het is een stukje dna." Een andere uitdaging noemt Wiske de reputatie. "Soms blijven we toch in de beeldvorming zitten van speciaal onderwijs, maar dat is Fourteens niet."

Tips

Voor anderen die een dergelijk initiatief willen starten, geeft Wiske als tip: krijg het bestuur mee. "Het bestuur moet durven investeren. Die moet zorgen voor mensen, voor huisvesting, voor administratieve zaken. Als je er eenmaal voor gaat, ga er dan ook voor. En zorg dat het initiatief niet leunt op te weinig mensen. Wij waren met z'n vieren en we hadden allemaal de kans om iets uit te breiden. Het werd breed gedragen en dat versterkte de overlevingskans."

Een andere tip is om aandacht te besteden aan ruimtes en inrichting. Wiske: "Ik zou niet bij een basisschool intrekken, dan ben je leerlingen kwijt na groep 8. Zorg dat je zowel po als vo uitstraalt. En schroom niet te investeren in huisvesting. Ik heb teveel tienerscholen gezien die in een lokaal worden weggeduwd, dan mis je vertrouwen. Zorg voor je eigen uitstraling. Wij hebben in het gebouw van het Castor College een duidelijke ingang en locatie met eigen keuzes qua inrichting."

“Zorg voor je eigen uitstraling”

Ambities

Ambities heeft Wiske nog volop. Zo zijn er plannen om in de bovenbouw mavo van het Castor College de manier van werken van Fourteens als keuze aan te bieden. Wiske: "Op die manier kunnen kinderen beter doorstromen en kunnen we werken aan een doorgaande leerlijn."

En Wiske hoopt ooit op een eigen Brin-nummer. “We krijgen het nu wel geregeld, maar het is onhandig. Een voorbeeld: de resultaten van de doorstroomtoets worden nu berekend bij de Panta Rhei, omdat de leerlingen uit groep 7 en 8 administratief gezien daaronder vallen. Daardoor heeft de Panta Rhei een andere score dan dat ze normaal zouden hebben, ook al is het bijna verwaarloosbaar. Ook kunnen we daardoor Fourteens niet op Vensters zetten, daarmee mis je een stukje vindbaarheid.”

Opbloeien

Op de vraag waar Wiske het meest trots op is, zegt ze meteen: “Wanneer je ziet dat kinderen opbloeien. Ik herinner me een leerling die startte in groep 7 en zij ging na zes weken iets presenteren. Daar zat ook een leraar bij van haar vorige basisschool, en die was zo onder de indruk. Hij zei: ‘als ik dit zie, dan hebben wij wat te doen!’. Het is fijn dat we dat kunnen bieden.”

Leerling aan het woord

Lennart: “Ik vind Fourteens een leuke school. Zeker dinsdagen, want dan gaan we op pad. Ik heb 3 weken goochelen gedaan, en nu ga ik 3 weken drama doen. Het saaiste vak vind ik Nederlands.”

Lizzie: “Ik vind het hier heel leuk want we werken in kleinere groepen en op je eigen niveau. Je kan ook meer uitdaging krijgen als je dat wilt. En je hebt een eigen coach waar je naartoe kan, daarmee heb je eens in de twee weken een gesprek.”

Stella: “Het is een kleine school dus je kent iedereen wel. Je gaat met iedereen om en met alle klassen door elkaar heen. Daardoor werken we veel samen, dat werkt goed.”

